

I.

(Zakonodavni akti)

UREDBE

UREDBA (EU) 2015/751 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

od 29. travnja 2015.

o međubankovnim naknadama za platne transakcije na temelju kartica

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 114. stavak 1.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacрта zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europske središnje banke ⁽¹⁾,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora ⁽²⁾,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom ⁽³⁾,

budući da:

- (1) Fragmentacija unutarnjeg tržišta narušava konkurentnost, rast i stvaranje radnih mjesta unutar Unije. Uklanjanje izravnih i neizravnih prepreka pravilnom funkcioniranju i ostvarenju cjelovitog tržišta za elektronička plaćanja, bez razlike između nacionalnih i prekograničnih plaćanja, nužno je za pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta.
- (2) Direktivom 2007/64/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁴⁾ utvrđena je pravna osnova za stvaranje unutarnjeg tržišta za plaćanja na razini Unije jer se njome znatno olakšava aktivnost pružatelja platnih usluga stvaranjem ujednačenih pravila u pogledu pružanja platnih usluga.
- (3) Uredbom (EZ) br. 924/2009 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁵⁾ uspostavljeno je načelo prema kojem su naknade koje korisnici plaćaju za prekogranično plaćanje u eurima jednake onima za odgovarajuće plaćanje unutar države članice, uključujući platne transakcije na temelju kartica obuhvaćene ovom Uredbom.
- (4) Uredbom (EU) br. 260/2012 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁶⁾ predviđena su pravila za funkcioniranje kreditnih transfera i izravnih terećenja u eurima na unutarnjem tržištu, ali su iz njezina područja primjene isključene platne transakcije na temelju kartica.

⁽¹⁾ SL C 193, 24.6.2014., str. 2.

⁽²⁾ SL C 170, 5.6.2014., str. 78.

⁽³⁾ Stajalište Europskog parlamenta od 10. ožujka 2015. (još nije objavljeno u Službenom listu) i Odluka Vijeća od 20. travnja 2015.

⁽⁴⁾ Direktiva 2007/64/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. studenoga 2007. o platnim uslugama na unutarnjem tržištu i o izmjeni direktiva 97/7/EZ, 2002/65/EZ, 2005/60/EZ i 2006/48/EZ te stavljanju izvan snage Direktive 97/5/EZ (SL L 319, 5.12.2007., str. 1.).

⁽⁵⁾ Uredba (EZ) br. 924/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. rujna 2009. o prekograničnim plaćanjima u Zajednici i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 2560/2001 (SL L 266, 9.10.2009., str. 11.).

⁽⁶⁾ Uredba (EU) br. 260/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. ožujka 2012. o utvrđivanju tehničkih i poslovnih zahtjeva za kreditne transfere i izravna terećenja u eurima i o izmjeni Uredbe (EZ) br. 924/2009 (SL L 94, 30.3.2012., str. 22.).

- (5) Cilj je Direktive 2011/83/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ uskladiti određena pravila o ugovorima koje sklapaju potrošači i trgovci, uključujući pravila o naknadama za korištenje sredstava plaćanja na temelju kojih države članice zabranjuju trgovcima da za korištenje određenog sredstva plaćanja potrošačima naplaćuju naknade koje prelaze trošak koji za korištenje tog sredstva snosi trgovac.
- (6) Kako bi potrošači, trgovci i trgovačka društva u cijelosti iskoristili prednosti unutarnjeg tržišta, ključna su sigurna, učinkovita, konkurentna i inovativna elektronička plaćanja, posebno u vremenu u kojem svijet sve više prelazi na e-trgovinu.
- (7) Nekoliko država članica donijelo je ili priprema zakonodavstvo namijenjeno izravnom ili neizravnom uređenju međubankovnih naknada kojim je obuhvaćen niz pitanja, poput gornjih granica za međubankovne naknade na različitim razinama, trgovačkih naknada, pravila o prihvaćanju svih kartica i mjera za usmjeravanje. Postojeće administrativne odluke znatno se razlikuju u nekim državama članicama. Kako bi se razine međubankovnih naknada učinilo dosljednijima, očekuje se daljnje uvođenje regulatornih mjera na nacionalnoj razini s ciljem rješavanja razina ili neusklađenosti između tih naknada. Te bi nacionalne mjere vjerojatno dovele do znatnih prepreka ostvarenju unutarnjeg tržišta u području kartičnog plaćanja te internetskog i mobilnog plaćanja na temelju kartica te bi stoga ometale slobodu pružanja usluga.
- (8) Platne kartice elektronički su platni instrument koji se najčešće koristi u maloprodaji. Međutim, integracija tržišta platnih kartica Unije nije još ni približno privedena kraju jer se mnoga rješenja za plaćanje ne mogu razvijati izvan nacionalnih granica te se novim sudionicima na razini Unije sprječava ulazak na tržište. Potrebno je ukloniti prepreke učinkovitom funkcioniranju kartičnog tržišta, uključujući u području kartičnog plaćanja te internetskog i mobilnog plaćanja na temelju kartica.
- (9) Kako bi se omogućilo učinkovito funkcioniranje unutarnjeg tržišta, upotrebu elektroničkog plaćanja trebalo bi promicati i olakšati u korist trgovaca i potrošača. Plaćanja karticama i druga elektronska plaćanja mogu se koristiti na raznovrsniji način, uključujući mogućnosti internetskog plaćanja kako bi se iskoristilo unutarnje tržište i e-trgovina, dok elektronska plaćanja trgovcima omogućuju i potencijalno sigurna plaćanja. Stoga bi platne transakcije na temelju kartica umjesto plaćanja gotovim novcem mogla biti od koristi za trgovce i potrošače, pod uvjetom da su naknade za uporabu kartičnih platnih shema utvrđene na ekonomski učinkovitoj razini, doprinoseći u isto vrijeme poštenom tržišnom natjecanju, inovacijama i ulasku novih operatera na tržište.
- (10) Međubankovne naknade obično se primjenjuju između pružatelja platnih usluga u ulozi prihvatitelja kartice i pružatelja platnih usluga u ulozi izdavatelja kartice koji pripadaju određenoj kartičnoj platnoj shemi. Međubankovne naknade glavni su dio naknada koje pružatelji platnih usluga u ulozi prihvatitelja naplaćuju trgovcima za svaku platnu transakciju na temelju kartica. S druge strane, trgovci te kartične troškove, kao i sve svoje druge troškove, uključuju u opće cijene robe i usluga. Natjecanje među kartičnim platnim shemama kako bi se uvjerilo pružatelje platnih usluga da izdaju njihove kartice dovodi do većih, a ne manjih međubankovnih naknada na tržištu, za razliku od uobičajeno disciplinirajućeg učinka na cijene koje tržišno natjecanje ima u tržišnom gospodarstvu. Osim dosljednom primjenom pravila o tržišnom natjecanju na međubankovne naknade, uređivanjem tih naknada poboljšalo bi se funkcioniranje unutarnjeg tržišta i doprinijelo smanjenju transakcijskih troškova za potrošače.
- (11) Postojeća raznolikost međubankovnih naknada i njihova razina sprječavaju pojavu novih sudionika na razini Unije na temelju poslovnih modela s nižim međubankovnim naknadama ili bez međubankovnih naknada, na štetu potencijalne ekonomije razmjera i ekonomije opsega i učinkovitosti koja iz njih proizlazi. To ima negativan utjecaj na trgovce i potrošače te sprječava inovacije. Budući da bi sudionici na razini Unije bankama izdavateljicama morali ponuditi barem najvišu razinu međubankovne naknade koja prevladava na tržištu na koje žele ući, to također dovodi do neprekidne fragmentacije tržišta. Postojeće nacionalne sheme s nižim međubankovnim naknadama ili bez međubankovnih naknada mogle bi također biti prisiljene napustiti tržište zbog pritiska banaka za ostvarenjem viših prihoda od međubankovnih naknada. Uslijed toga su potrošači i trgovci suočeni s ograničenim izborom, višim cijenama i nižom kvalitetom platnih usluga, uz, također, ograničenu mogućnost upotrebe rješenja za plaćanje na razini Unije. Osim toga, trgovci ne mogu prevladati razlike u naknadama upotrebom usluga prihvaćanja kartica koje nude banke u drugim državama članicama. Posebnim pravilima koja se primjenjuju u kartičnim platnim shemama zahtijeva se primjena međubankovne naknade „prodajnog mjesta” (zemlja trgovca) pri svakoj platnoj transakciji, na temelju njihovih politika o davanju ovlasti prema teritoriju. Tim

⁽¹⁾ Direktiva 2011/83/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2011. o pravima potrošača, izmjeni Direktive Vijeća 93/13/EEZ i Direktive 1999/44/EZ Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 85/577/EEZ i Direktive 97/7/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 304, 22.11.2011., str. 64.).

zahtjevom prihvatitelje se sprečava da uspješno nude svoje usluge na prekograničnoj osnovi. Njime se također mogu spriječiti trgovci da smanjuju troškove plaćanja u korist potrošača.

- (12) Komisija i nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje nisu bili u mogućnosti popraviti navedenu situaciju primjenom postojećeg zakonodavstva.
- (13) Stoga, kako bi se izbjegla fragmentacija unutarnjeg tržišta i znatno narušavanje tržišnog natjecanja zbog razlika u zakonima i administrativnim odlukama, postoji potreba, u skladu s člankom 114. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, za poduzimanjem mjera namijenjenih rješavanju problema visokih i različitih međubankovnih naknada kako bi se pružateljima platnih usluga omogućilo da svoje usluge pružaju na prekograničnoj osnovi, a potrošačima i trgovcima korištenje prekograničnih usluga.
- (14) Primjenom ove Uredbe ne bi se trebala dovoditi u pitanje primjena pravila Unije i nacionalnih pravila o tržišnom natjecanju. Njome se države članice ne bi trebalo spriječiti u održavanju ili uvođenju nižih gornjih granica ili mjera s istom svrhom ili učinkom u nacionalnom zakonodavstvu.
- (15) Kako bi se olakšalo neometano funkcioniranje unutarnjeg tržišta za kartična plaćanja te internetska i mobilna plaćanja na temelju kartica, u korist potrošača i trgovaca, ova bi se Uredba trebala primjenjivati na prekogranično i nacionalno izdavanje i prihvaćanje platnih transakcija na temelju kartica. Ako trgovci mogu odabrati prihvatitelja izvan vlastite države članice („prekogranično prihvaćanje”), što će se olakšati uvođenjem iste maksimalne razine nacionalnih i prekograničnih međubankovnih naknada za prihvaćene transakcije i zabranom davanja ovlasti prema teritoriju, trebalo bi biti moguće osigurati potrebnu pravnu jasnoću i spriječiti narušavanje tržišnog natjecanja među kartičnim platnim shemama.
- (16) Kao posljedica jednostranih obveza prihvaćenih u okviru postupaka tržišnog natjecanja, mnoge prekogranične platne transakcije na temelju kartica u Uniji već se provode uz uvažavanje maksimalnih međubankovnih naknada. Kako bi se osiguralo pošteno tržišno natjecanje na tržištu usluga prihvaćanja, odredbe koje se odnose na prekogranične i nacionalne transakcije trebale bi se primjenjivati istodobno i u razumnom roku nakon stupanja na snagu ove Uredbe, uzimajući u obzir poteškoće i složenosti koje će u prelasku imati kartične platne sheme, što se zahtijeva ovom Uredbom.
- (17) Postoje dvije vrste kreditnih kartica koje su dostupne na tržištu. Kod kartica s odgođenom naplatom račun imatelja kartice tereti se za ukupni iznos transakcija na prethodno dogovoreni određeni datum, obično jednom mjesečno, bez naplate kamata. Kod drugih kreditnih kartica imatelj kartice može se koristiti kreditnim instrumentom radi podmirenja dijela dospjelog iznosa na kasniji datum od određenog, zajedno s kamatama ili drugim troškovima.
- (18) Sve platne transakcije koje se temelje na debitnim i kreditnim karticama trebale bi podlijegati maksimalnoj stopi međubankovnih naknada.
- (19) Procjena učinka pokazuje da bi zabrana međubankovnih naknada za transakcije debitnim karticama bila korisna za prihvaćanje kartica, korištenje kartica, razvoj jedinstvenog tržišta te da bi značila veće koristi za trgovce i potrošače od gornje granice postavljene na bilo koju višu razinu. Štoviše, njome bi se izbjegli negativni učinci koje bi za nacionalne sheme s vrlo niskim ili nepostojećim međubankovnim naknadama za debitne transakcije imala viša gornja granica nastala zbog toga što su prekogranično širenje ili novi sudionici na tržištu razinu naknada povisili na gornju granicu. Zabranom međubankovnih naknada za transakcije debitnim karticama rješava se i prijetnja od izvoza modela međubankovne naknade u nove, inovativne platne usluge poput mobilnih ili internetskih sustava.
- (20) Gornje granice iz ove Uredbe temelje se na takozvanom „testu neutralnosti trgovca” koji se razvio u ekonomskoj literaturi, na temelju kojeg se utvrđuje razina naknade koju bi trgovac bio voljan platiti kada bi trošak koji nastaje u slučaju da potrošač koristi platnu karticu usporedio s troškom za nekartična (gotovinska) plaćanja (uzimajući u obzir naknadu za uslugu koja se plaća bankama prihvatiteljicama, tj. naknadu koja se zaračunava trgovcima i međubankovnu naknadu). Time se potiče upotreba učinkovitih platnih instrumenata promicanjem onih kartica koje pružaju veće pogodnosti kod transakcija, sprječavajući u isto vrijeme nerazmjerne trgovačke naknade kojima bi se ostalim potrošačima nametnuli skriveni troškovi. Do pretjeranih trgovačkih naknada može doći i zbog kolektivnih dogovora o međubankovnim naknadama jer trgovci nerado odbijaju skupe platne instrumente zbog straha od gubitka prometa. Iskustvo pokazuje da su te razine razmjerne jer ne dovode u pitanje funkcioniranje međunarodnih kartičnih shema i pružatelja platnih usluga. Također omogućuju pogodnosti za trgovce i potrošače te pružaju pravnu sigurnost.

- (21) Unatoč tomu, kao što je pokazala procjena učinka, u određenim državama članicama međubankovne naknade razvile su se tako da je potrošačima omogućeno ostvarivanje koristi od učinkovitih tržišta debitnih kartica, u smislu prihvaćanja kartica i uporabe kartica s nižim međubankovnim naknadama od onih koje odražavaju razinu neutralnosti trgovca. Države članice bi stoga trebale moći uspostaviti niže međubankovne naknade za nacionalne transakcije debitnim karticama.
- (22) Nadalje, kako bi se osiguralo da su naknade za debitne kartice utvrđene na ekonomski učinkovitoj razini, uzimajući u obzir strukturu nacionalnih tržišta debitnih kartica, trebalo bi zadržati mogućnost iskazivanja gornjih granica međubankovnih naknada u fiksnom iznosu. Fiksnim iznosima mogla bi se također promicati uporaba plaćanja koje se temelji na karticama malih vrijednosti („mikroplaćanja“). Trebalo bi također biti moguće primijeniti takav fiksni iznos zajedno s postotkom, pod uvjetom da zbroj tih međubankovnih naknada ne premašuje određeni postotak ukupne godišnje transakcijske vrijednosti na nacionalnoj razini unutar svake pojedinačne kartične platne sheme. Nadalje, trebalo bi biti moguće definirati nižu gornju granicu postotka međubankovne naknade po transakciji te uvesti fiksni maksimalni iznos naknade kao ograničenje iznosa naknade koji proizlazi iz primjenjivog postotka po transakciji.
- (23) Osim toga, uzimajući u obzir da se ovom Uredbom prvi put provodi usklađivanje međubankovnih naknada u kontekstu gdje su postojeće sheme debitnih kartica i međubankovne naknade vrlo različite, neophodno je osigurati fleksibilnost za nacionalna tržišta platnih kartica. Stoga bi tijekom razumnog prijelaznog razdoblja, u odnosu na nacionalne transakcije debitnim karticama, države članice trebale moći primjenjivati na sve nacionalne transakcije debitnim karticama unutar pojedine kartične platne sheme ponderiranu prosječnu međubankovnu naknadu od najviše 0,2 % prosječne godišnje transakcijske vrijednosti svih nacionalnih transakcija debitnim karticama unutar pojedine kartične platne sheme. Za gornju granicu međubankovnih naknada izračunanu na temelju prosječne godišnje transakcijske vrijednosti unutar jedne kartične platne sheme dovoljno je da pružatelj platnih usluga sudjeluje u kartičnoj platnoj shemi (ili nekoj drugoj vrsti sporazuma među pružateljima platnih usluga) u kojoj se za sve nacionalne transakcije debitnim karticama primjenjuje ponderirana prosječna međubankovna naknada od najviše 0,2 %. Ovdje se također može primijeniti fiksni iznos ili postotna naknada ili njihova kombinacija pod uvjetom da se poštuje maksimalna gornja granica ponderirane prosječne međubankovne naknade.
- (24) Kako bi se definirale relevantne gornje granice međubankovnih naknada za nacionalne transakcije debitnim karticama, primjereno je nacionalnim nadležnim tijelima koja su zadužena za osiguravanje usklađenosti s ovom Uredbom omogućiti prikupljanje informacija o opsegu i vrijednosti svih transakcija debitnim karticama u okviru jedne kartične platne sheme ili transakcija debitnim karticama koje se odnose na jednog ili više pružatelja platnih usluga. Slijedom toga, kartične platne sheme i pružatelji platnih usluga trebali bi biti obvezni pružiti relevantne podatke nacionalnim nadležnim tijelima u skladu sa zahtjevima i rokovima koje određuju ta nadležna tijela. Obveze izvješćivanja trebalo bi proširiti na pružatelje platnih usluga poput izdavatelja ili prihvatitelja, a ne samo na kartične platne sheme, kako bi se osigurala dostupnost svih relevantnih informacija nadležnim tijelima koja bi u svakom slučaju trebala moći zatražiti da se te informacije prikupljaju preko kartične platne sheme. Nadalje, važno je da države članice osiguraju odgovarajuću razinu otkrivanja relevantnih informacija o primjenjivim gornjim granicama međubankovnih naknada. S obzirom na činjenicu da kartične platne sheme obično nisu pružatelji platnih usluga koji podliježu bonitetnom nadzoru, nadležna tijela mogu zahtijevati da informacije koja ta tijela šalju potvrdi neovisni revizor.
- (25) Nekim se platnim instrumentima na nacionalnoj razini platitelju omogućuje iniciranje platnih transakcija na temelju kartica pri kojima kartična platna shema ne razlikuje jesu li to transakcije debitnim ili kreditnim karticama. Kartičnoj platnoj shemi i prihvatitelju nije poznat odabir imatelja kartice, stoga kartična platna shema nema mogućnost primjene različitih gornjih granica koje ova Uredba propisuje za transakcije debitnim i kreditnim karticama, a koje se razlikuju na temelju dogovorenog vremenskog okvira za terećenje platnih transakcija. Uzimajući u obzir potrebu da se sačuva funkcionalnost postojećih poslovnih modela uz izbjegavanje neopravdanih ili prekomjernih troškova pravne usklađenosti te istodobno uzimajući u obzir važnost osiguravanja odgovarajućih ujednačenih uvjeta među različitim kategorijama platnih kartica, primjereno je na takve nacionalne platne transakcije „univerzalnim karticama“ primijeniti isto pravilo koje se ovom Uredbom predviđa za transakcije debitnim karticama. Unatoč tomu, za te bi platne instrumente trebalo ostaviti dulje razdoblje za prilagodbu. Stoga bi, iznimno i za vrijeme prijelaznog razdoblja od 18 mjeseci od stupanja na snagu ove Uredbe, države članice trebale moći definirati maksimalni udio nacionalnih platnih transakcija „univerzalnim karticama“ koje se smatraju ekvivalentnima transakcijama kreditnim karticama. Na primjer, gornja granica za kreditne kartice mogla bi se primijeniti na definirani udio ukupne vrijednosti transakcija za trgovce ili prihvatitelje. Matematički rezultat određena tada bi bio ekvivalentan primjeni jedinstvene gornje granice međubankovnih naknada za nacionalne platne transakcije izvršene univerzalnim karticama.

- (26) Ovom bi Uredbom trebalo obuhvatiti sve transakcije pri kojima se pružatelj platnih usluga platitelja i pružatelj platnih usluga primatelja plaćanja nalaze u Uniji.
- (27) U skladu s načelom tehnološke neutralnosti utvrđenim u Digitalnoj agendi za Europu, ova bi se Uredba trebala primjenjivati na platne transakcije na temelju kartica neovisno o okruženju u kojem se dotična transakcija provodi, uključujući transakcije putem platnih instrumenata i usluga koji se upotrebljavaju u maloprodaji, a koji mogu biti izvan interneta, internetski ili mobilnim uređajem.
- (28) Platne transakcije na temelju kartica obično se provode na temelju dvaju glavnih poslovnih modela, takozvanih „trostranih kartičnih platnih shema” (imatelj kartice – shema koja prihvaća i izdaje – trgovac) i „četverostranih kartičnih platnih shema” (imatelj kartice – banka izdavateljica – banka prihvatiteljica – trgovac). Mnoge četverostrane kartične platne sheme koriste se eksplicitnom međubankovnom naknadom, uglavnom višestranom. Kako bi se uzavilo postojanje implicitnih međubankovnih naknada i doprinijelo stvaranju ujednačenih uvjeta, trostrane kartične platne sheme u kojima se pružatelji platnih usluga koriste kao izdavatelji ili prihvatitelji trebalo bi promatrati na isti način kao četverostrane kartične platne sheme te bi se one trebale pridržavati istih pravila, dok bi se transparentnost i druge mjere koje se odnose na pravila poslovanja trebali primjenjivati na sve pružatelje. Međutim, uzimajući u obzir posebnosti koje postoje za takve trostrane sheme, prikladno je omogućiti prijelazno razdoblje tijekom kojeg države članice mogu odlučiti ne primjenjivati pravila o gornjoj granici međubankovnih naknada ako takve sheme imaju vrlo ograničeni tržišni udio u dotičnoj državi članici.
- (29) Usluga izdavanja temelji se na ugovornom odnosu između izdavatelja platnog instrumenta i platitelja, neovisno o tome drži li izdavatelj novčana sredstva u ime platitelja. Izdavatelj platitelju stavlja na raspolaganje platne kartice, odobrava transakcije na terminalima ili ekvivalentnim uređajima te može prihvatitelju jamčiti plaćanje za transakcije koje su u skladu s pravilima relevantne sheme. Stoga sama distribucija platnih kartica ili tehničke usluge, poput obrade i pohrane podataka, ne predstavlja izdavanje.
- (30) Usluga prihvaćanja predstavlja lanac operacija od iniciranja platne transakcije na temelju kartica do prijenosa novčanih sredstava na račun za plaćanje primatelja plaćanja. Ovisno o državi članici i postojećem poslovnom modelu, usluga prihvaćanja je različito organizirana. Stoga pružatelj platnih usluga koji plaća međubankovnu naknadu ne ugovara uvijek izravno s primateljem plaćanja. Posrednici koji pružaju dio usluga prihvaćanja, no koji nemaju izravan ugovorni odnos s primateljima plaćanja, ipak bi trebali biti obuhvaćeni definicijom prihvatitelja prema ovoj Uredbi. Usluga prihvaćanja pruža se neovisno o tome drži li prihvatitelj novčana sredstva u ime primatelja plaćanja. Tehničke usluge, poput same obrade i pohrane podataka ili upravljanja terminalima, ne predstavljaju prihvaćanje.
- (31) Važno je osigurati da se odredbe koje se odnose na međubankovne naknade koje plaćaju ili primaju pružatelji platnih usluga ne zaobiđu alternativnim protokom naknada izdavateljima. Kako bi se to izbjeglo, „neto nadoknadu” naknada koje je platio ili primio izdavatelj, uključujući moguće naknade za odobrenje, od kartične platne sheme, prihvatitelja ili bilo kojeg drugog posrednika ili prema njima trebalo bi smatrati međubankovnom naknadom. Pri izračunavanju međubankovne naknade, kako bi se provjerilo postoji li zaobilaženje, u obzir bi trebalo uzeti ukupan iznos plaćanja ili poticaja koje je izdavatelj primio iz kartične platne sheme u pogledu reguliranih transakcija, umanjeno za naknade koje je kartičnoj platnoj shemi platio izdavatelj. Plaćanja, poticaji i naknade koji se razmatraju mogli bi biti izravni (to jest utemeljeni na obujmu ili povezani s određenom transakcijom) ili neizravni (uključujući poticaje za stavljanje na tržište, bonuse, popuste za postizanje određenog obujma transakcija). Prilikom provjere postojanja zaobilaženja odredaba ove Uredbe, u obzir bi osobito trebalo uzeti dobit izdavatelja koja proizlazi iz posebnih programa koje zajednički provode izdavatelji i kartične platne sheme, kao i prihode od naknada za obradu transakcija, za davanje ovlasti i drugih naknada koje čine prihode kartičnih platnih shema. Izdavanje platnih kartica u trećim zemljama, ako je to primjereno i potkrijepljeno dodatnim objektivnim čimbenicima, također bi se moglo uzeti u obzir pri procjeni mogućeg zaobilaženja ove Uredbe.
- (32) Potrošači često nisu upoznati s naknadama koje trgovci plaćaju za platni instrument kojim se koriste. U isto vrijeme niz poticajnih postupaka koje primjenjuju izdavatelji (poput putničkih vaučera, bonusa, popusta, povrata, besplatnog osiguranja itd.) potrošače bi mogao usmjeriti na upotrebu platnih instrumenata, time stvarajući visoke naknade za izdavatelje. S ciljem rješavanja navedenog, mjere kojima se uvode ograničenja međubankovnih naknada trebale bi se primjenjivati samo na platne kartice koje su postale masovni proizvod pa ih trgovci obično nerado odbijaju zbog njihovog raširenog izdavanja i upotrebe (to jest potrošačke debitne i kreditne kartice). Kako bi se poboljšalo učinkovito funkcioniranje tržišta u neuređenim dijelovima tog sektora i ograničio prijenos poslovanja iz reguliranih u neregulirane dijelove sektora, nužno je donijeti niz mjera, uključujući razdvajanje sheme i infrastrukture, usmjeravanje platitelja od strane primatelja plaćanja i selektivno prihvaćanje platnih instrumenata od strane primatelja plaćanja.

- (33) Razdvajanjem sheme i infrastrukture svim bi se izvršiteljima obrade trebala dati mogućnost da se nadmeću za korisnike shema. Budući da trošak obrade čini znatan dio ukupnog troška prihvaćanja kartica, važno je taj dio vrijednosnog lanca otvoriti za učinkovito tržišno natjecanje. Na temelju razdvajanja sheme i infrastrukture, kartične sheme i izvršitelji obrade trebali bi biti neovisni u pogledu računovodstva, ustroja i postupka odlučivanja. Ne bi smjeli diskriminirati, npr. međusobnim omogućivanjem povlaštenog postupanja ili pružanjem povlaštenih informacija koje nisu dostupne konkurentima u odgovarajućem segmentu tržišta, uvođenjem pretjeranih zahtjeva informiranja za konkurente u svojem segmentu tržišta, unakrsnim subvencioniranjem svojih aktivnosti ili dijeljenjem sustava upravljanja. Takva diskriminirajuća praksa doprinosi fragmentaciji tržišta, negativno utječe na ulazak novih sudionika na tržište i sprječava ulazak sudionika na razini Unije, ometajući na taj način ostvarenje unutarnjeg tržišta u području kartičnog plaćanja te internetskog i mobilnog plaćanja na temelju kartica, na štetu trgovaca, trgovačkih društava i potrošača.
- (34) Pravilima shema koja se primjenjuju u kartičnim platnim shemama i praksom koju primjenjuju pružatelji platnih usluga, trgovcima i potrošačima obično se ne pružaju informacije o razlikama u naknadi te se time umanjuje transparentnost tržišta, na primjer „miješanjem” naknada, ili zabranom trgovcima da u slučaju kartica s povezanim platnim brendovima (*co-branded cards*) odaberu jeftiniji brend kartice ili da potrošače usmjere na korištenje takvim jeftinijim karticama. Čak i kada su trgovci upoznati s različitim troškovima, pravila shema često ih sprječavaju u poduzimanju mjera za smanjenje naknada.
- (35) Platni instrumenti obuhvaćaju različite troškove za primatelja plaćanja, a neki su instrumenti skuplji od drugih. Osim kada je određeni platni instrument propisan za određene kategorije plaćanja ili ga se ne može odbiti zbog svojeg statusa zakonskog sredstva plaćanja, primatelj plaćanja trebao bi u skladu s Direktivom 2007/64/EZ imati slobodu da platitelje usmjeri na korištenje određenim platnim instrumentom. Kartične sheme i pružatelji platnih usluga u tom pogledu uvode niz ograničenja za primatelje plaćanja, a primjeri uključuju ograničenje mogućnosti primatelja plaćanja da odbije određene platne instrumente za niske iznose, ograničenje pružanja informacija platitelju o naknadama koje plaća primatelj plaćanja za određene platne instrumente ili ograničenje koje se uvodi primatelju plaćanja u pogledu broja blagajni u njegovoj prodavaonici na kojima se prihvaćaju određeni platni instrumenti. Ta bi ograničenja trebala ukinuti.
- (36) Kada primatelj plaćanja usmjerava platitelja na korištenje određenim platnim instrumentom, primatelj plaćanja ne bi od platitelja trebao tražiti naknadu za upotrebu platnih instrumenata kod kojih su međubankovne naknade regulirane u okviru područja primjene ove Uredbe jer u takvim situacijama prednosti naplaćivanja dodatne naknade postaju ograničene te dolazi do složenosti tržišta.
- (37) Pravilo o prihvaćanju svih kartica dvostrana je obveza koju primateljima plaćanja nameću izdavatelji i kartične platne sheme kako bi prihvaćali sve kartice istog brenda, neovisno o različitim troškovima tih kartica (element „prihvaćanja svih proizvoda”) i neovisno o pojedinoj banci izdavateljici koja je izdala karticu (element „prihvaćanja svih izdavatelja”). U interesu je potrošača da za istu kategoriju kartica primatelji plaćanja ne mogu raditi razliku između izdavateljâ ili imateljâ kartica, a kartične platne sheme i pružatelji platnih usluga mogu im nametnuti takvu obvezu. Stoga je element „prihvaćanja svih izdavatelja” pravila o prihvaćanju svih kartica opravdano pravilo unutar kartične platne sheme jer sprečava primatelje plaćanja da rade razliku između pojedinih banaka koje su izdale karticu. Element „prihvaćanja svih proizvoda” u načelu je praksa povezivanja koja ima učinak povezivanja prihvaćanja kartica s niskim naknadama i prihvaćanja kartica s visokim naknadama. Ukidanjem elementa „prihvaćanja svih proizvoda” iz pravila o prihvaćanju svih kartica trgovcima bi se omogućilo da izbor platnih kartica koje nude ograniče samo na platne kartice niskih (nižih) troškova, što bi pogodovalo i potrošačima zbog nižih troškova trgovaca. U tom slučaju trgovci koji prihvaćaju debitne kartice ne bi bili prisiljeni prihvaćati kreditne kartice, a oni koji prihvaćaju kreditne kartice ne bi bili prisiljeni prihvaćati komercijalne kartice. Ipak, kako bi se zaštitio potrošač i mogućnost potrošača da se koristi platnim karticama što je češće moguće, trgovci bi trebali biti obvezni prihvatiti kartice koje podliježu istoj uređenoj međubankovnoj naknadi samo ako su izdane unutar istog brenda i iste kategorije (kartice s unaprijed uplaćenim sredstvima, debitne kartice ili kreditne kartice). Takvo bi ograničenje dovelo i do konkurentnijeg okruženja za kartice s međubankovnim naknadama koje nisu regulirane u okviru ove Uredbe jer bi trgovci stekli veću pregovaračku snagu u pogledu uvjeta pod kojima prihvaćaju takve kartice. Ta bi ograničenja trebala biti limitirana i smatrati se prihvatljivima samo radi poboljšanja zaštite potrošača pri čemu bi se potrošačima pružila odgovarajuća razina sigurnosti da će trgovci prihvatiti njihove platne kartice.

- (38) Pružatelji platnih usluga trebali bi osigurati jasno razlikovanje između potrošačkih i komercijalnih kartica na tehničkoj i komercijalnoj razini. Stoga je važno definirati komercijalnu karticu kao platni instrument koji se koristi samo za poslovne troškove koji izravno terete račun poduzeća ili subjekta javnog sektora ili samozaposlene fizičke osobe.
- (39) Primatelji plaćanja i platitelji trebali bi imati na raspolaganju sredstva za identifikaciju različitih kategorija kartica. Stoga bi trebalo biti moguće prepoznati različite brendove i kategorije kartica elektroničkim putem te u slučaju novoizdanih platnih instrumenata na temelju kartica na vidljiv način na uređaju. Osim toga, platitelja bi na prodajnom mjestu trebalo obavijestiti o prihvaćanju njegova platnog instrumenta (njegovih platnih instrumenata). Nužno je da primatelj plaćanja platitelju najavi sva ograničenja upotrebe određenog brenda u isto vrijeme i pod istim uvjetima kao i informacije da prihvaća određeni brend.
- (40) Kako bi se osiguralo da je tržišno natjecanje između brendova učinkovito, važno je da korisnici sami odabiru aplikaciju za plaćanje, a ne da taj odabir nameće uzlazno tržište, koje obuhvaća kartične platne sheme, pružatelje platnih usluga ili izvršitelje obrade. Takav aranžman ne bi trebao spriječiti platitelje i primatelje plaćanja da postavе unaprijed zadani odabir aplikacije, kada je to tehnički izvedivo, pod uvjetom da se taj odabir može promijeniti za svaku transakciju.
- (41) Kako bi se omogućila pravna zaštita u slučaju nepravilne primjene ove Uredbe ili sporova između korisnika platnih usluga i pružatelja platnih usluga, države članice trebale bi uspostaviti odgovarajuće i učinkovite izvansudske pritužbene postupke i postupke izvanskodskog rješavanja sporova ili poduzeti ekvivalentne mjere. Države članice trebale bi utvrditi pravila o sankcijama koje su primjenjive u slučaju kršenja ove Uredbe te osigurati da te sankcije budu učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće te da se primjenjuju.
- (42) Komisija bi trebala predstaviti izvješće u kojem se razmatraju različiti učinci ove Uredbe na funkcioniranje tržišta. Nužno je da Komisija ima mogućnost prikupljanja informacija koje se traže za izradu tog izvješća te da nadležna tijela blisko surađuju s Komisijom u prikupljanju podataka.
- (43) S obzirom na to da ciljeve ove Uredbe, to jest utvrđivanje jedinstvenih zahtjeva za platne transakcije na temelju kartica te internetska i mobilna plaćanja na temelju kartica, ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego se zbog svojeg opsega oni na bolji način mogu ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Uredba ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tih ciljeva.
- (44) Ova je Uredba u skladu s temeljnim pravima i njome se poštuju načela koja su posebno priznata u Povelji Europske unije o temeljnim pravima, a osobito pravo na djelotvoran pravni lijek i na pošteno suđenje, sloboda poduzetništva, zaštita potrošača i mora se primjenjivati u skladu s tim pravima i načelima,

DONIJELI SU OVU UREDBU:

POGLAVLJE I.

OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Područje primjene

1. Ovom se Uredbom utvrđuju ujednačeni tehnički i poslovni zahtjevi za platne transakcije na temelju kartica izvršene unutar Unije kada se i pružatelj platnih usluga platitelja i pružatelj platnih usluga primatelja plaćanja nalaze u Uniji.
2. Ova se Uredba ne primjenjuje na usluge koje se temelje na posebnim platnim instrumentima koji se mogu koristiti samo ograničeno i koji ispunjavaju jedan od sljedećih uvjeta:
  - (a) instrumenti koji omogućuju imatelju stjecanje robe ili usluga samo u prostorijama izdavatelja ili unutar ograničene mreže pružatelja usluga u okviru izravnog trgovačkog ugovora s profesionalnim izdavateljem;
  - (b) instrumenti koji se mogu koristiti samo za stjecanje vrlo ograničenog izbora robe ili usluga;
  - (c) instrumenti koji vrijede samo u jednoj državi članici dostupni na zahtjev poduzeća ili subjekta javnog sektora i koje regulira nacionalno tijelo javne vlasti ili regionalno tijelo javne vlasti za posebne socijalne ili porezne svrhe za stjecanje određene robe ili usluga od dobavljača koji s izdavateljem imaju trgovački ugovor.

3. Poglavlje II. ne primjenjuje se na sljedeće:
  - (a) transakcije komercijalnim karticama;
  - (b) podizanje gotovog novca s bankomatâ ili na šalteru pružatelja platnih usluga; i
  - (c) transakcije platnim karticama koje su izdale trostrane kartične platne sheme.
4. Članak 7. ne primjenjuje se na trostrane kartične platne sheme.
5. Kada trostrana kartična platna shema ovlasti druge pružatelje platnih usluga za izdavanje platnih instrumenata na temelju kartica ili prihvaćanje platnih transakcija na temelju kartica, ili oboje, ili izdaje platne instrumente na temelju kartica s *co-branding* partnerom ili putem zastupnika, to se smatra četverostranom kartičnom platnom shemom. Međutim, do 9. prosinca 2018. kod nacionalnih platnih transakcija na takvu trostranu kartičnu platnu shemu može se primijeniti izuzeće od obveza u okviru poglavlja II., pod uvjetom da platne transakcije na temelju kartica izvršene u državi članici u okviru takve trostrane kartične platne sheme godišnje ne premašuju 3 % vrijednosti svih platnih transakcija na temelju kartica izvršenih u toj državi članici.

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se sljedeće definicije:

1. „prihvatitelj” znači pružatelj platnih usluga koji s primateljem plaćanja ugovara prihvrat i obradu platnih transakcija na temelju kartica slijedom čega se novčana sredstva prenose primatelju plaćanja;
2. „izdavatelj” znači pružatelj platnih usluga koji se ugovorom obvezuje platitelju dati platni instrument za iniciranje i obradu platiteljevih platnih transakcija na temelju kartica;
3. „potrošač” znači fizička osoba koja u ugovorima o platnim uslugama obuhvaćenima ovom Uredbom djeluje izvan područja trgovačke, poslovne ili profesionalne djelatnosti;
4. „transakcija debitnom karticom” znači platna transakcija na temelju kartica, uključujući transakcije karticom s unaprijed uplaćenim sredstvima, koja nije transakcija kreditnom karticom;
5. „transakcija kreditnom karticom” znači platna transakcija na temelju kartica za koju se platitelja tereti za cjelokupan iznos transakcije ili njegov dio na prethodno dogovoreni određeni dan u kalendarskom mjesecu, u skladu s prethodno dogovorenim kreditnim instrumentom, uz kamate ili bez kamata;
6. „komercijalna kartica” znači svaki platni instrument na temelju kartica izdan poduzećima ili subjektima javnog sektora ili samozaposlenim fizičkim osobama čije se korištenje ograničava na poslovne troškove, pri čemu plaćanja izvršena takvim karticama terete izravno račun poduzeća ili subjekta javnog sektora ili samozaposlene fizičke osobe;
7. „platna transakcija na temelju kartica” znači usluga koja se temelji na infrastrukturi i pravilima poslovanja kartične platne sheme za izvršavanje platne transakcije bilo kojom karticom, telekomunikacijskim, digitalnim ili IT uređajem ili softverom ako je time izvršena transakcija debitnom ili kreditnom karticom. Platne transakcije na temelju kartica isključuju transakcije na temelju drugih vrsta platnih usluga;
8. „prekogranična platna transakcija” znači platna transakcija na temelju kartica pri kojoj se izdavatelj i prihvatitelj nalaze u različitim državama članicama ili kada je platni instrument na temelju kartica izdao izdavatelj koji se nalazi u državi članici koja nije država članica u kojoj se nalazi prodajno mjesto;
9. „nacionalna platna transakcija” znači platna transakcija na temelju kartica koja nije prekogranična platna transakcija;
10. „međubankovna naknada” znači naknada koja se izravno ili neizravno (tj. preko treće strane) plaća za svaku transakciju između izdavatelja i prihvatitelja uključenih u platnu transakciju na temelju kartica. Neto nadoknada ili druga dogovorena naknada smatra se dijelom međubankovne naknade;
11. „neto nadoknada” znači ukupan neto iznos plaćanja, popusta ili poticaja koje je izdavatelj primio od kartične platne sheme, prihvatitelja ili bilo kojeg drugog posrednika u vezi s platnim transakcijama na temelju kartica ili povezanim aktivnostima;

12. „naknada koja se zaračunava trgovcima” znači naknada koju primatelj plaćanja plaća prihvatitelju u vezi s platnim transakcijama na temelju kartica;
13. „primatelj plaćanja” znači fizička ili pravna osoba koja je predviđeni primatelj novčanih sredstava koja su predmet platne transakcije;
14. „platitelj” znači fizička ili pravna osoba koja ima račun za plaćanje i koja da suglasnost za izvršenje naloga za plaćanje s tog računa za plaćanje ili, ako račun za plaćanje ne postoji, fizička ili pravna osoba koja daje nalog za plaćanje;
15. „platna kartica” znači kategorija platnog instrumenta koja platitelju omogućuje iniciranje transakcije debitnom ili kreditnom karticom;
16. „kartična platna shema” znači jedinstven skup pravila, prakse, normi i/ili provedbenih smjernica za izvršenje platnih transakcija na temelju kartica te koji je odvojen od infrastrukture ili platnog sustava koji podupiru njegovo funkcioniranje i uključuje određeno tijelo koje donosi odluke, organizaciju ili subjekt koji su odgovorni za funkcioniranje sheme;
17. „četverostrana kartična platna shema” znači kartična platna shema u kojoj se platne transakcije na temelju kartica izvršavaju s računa za plaćanje platitelja na račun za plaćanje primatelja plaćanja uz posredovanje sheme, izdavatelja (na strani platitelja) i prihvatitelja (na strani primatelja plaćanja);
18. „trostrana kartična platna shema” znači kartična platna shema u kojoj sama shema pruža usluge prihvaćanja i izdavanja, a platne transakcije na temelju kartica izvršavaju se s računa za plaćanje platitelja u korist računa za plaćanje primatelja plaćanja unutar sheme. Kada trostrana kartična platna shema ovlasti druge pružatelje platnih usluga za izdavanje platnih instrumenata na temelju kartica ili prihvaćanje platnih transakcija na temelju kartica, ili oboje, ili izdaje platne instrumente na temelju kartica s *co-branding* partnerom ili preko zastupnika, to se smatra četverostranom kartičnom platnom shemom;
19. „platni instrument” znači svaki personalizirani uređaj i/ili skup postupaka dogovorenih između korisnika platnih usluga i pružatelja platnih usluga koji se koriste za iniciranje naloga za plaćanje;
20. „platni instrument na temelju kartica” znači svaki platni instrument, uključujući karticu, mobilni telefon, računalo ili bilo koji drugi tehnološki uređaj s odgovarajućom aplikacijom za plaćanje, koji platitelju omogućuje iniciranje platne transakcije na temelju kartica, a koja nije kreditni transfer ili izravno terećenje kako su definirani u članku 2. Uredbe (EU) br. 260/2012;
21. „aplikacija za plaćanje” znači računalni program ili drugi odgovarajući instrument učitani na uređaj kojim se omogućuje iniciranje platne transakcije na temelju kartica i koji platitelju omogućuje izdavanje naloga za plaćanje;
22. „račun za plaćanje” znači račun koji se vodi u ime jednog ili više korisnika platnih usluga, a koji se koristi za izvršavanje platnih transakcija, uključujući preko posebnog računa za elektronički novac kako je definiran u članku 2. točki 2. Direktive 2009/110/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾;
23. „nalog za plaćanje” znači bilo koja instrukcija koju platitelj podnosi svojem pružatelju platnih usluga, a kojom se traži izvršenje platne transakcije;
24. „pružatelj platnih usluga” znači bilo koja fizička ili pravna osoba ovlaštena za pružanje platnih usluga navedenih u prilogu Direktivi 2007/64/EZ ili priznata kao izdavatelj elektroničkog novca u skladu s člankom 1. stavkom 1. Direktive 2009/110/EZ. Pružatelj platnih usluga može biti izdavatelj ili prihvatitelj ili oboje;
25. „korisnik platnih usluga” znači fizička ili pravna osoba koja se koristi platnom uslugom u svojstvu platitelja ili primatelja plaćanja, ili jednog i drugog;
26. „platna transakcija” znači čin prijenosa novčanih sredstava koji inicira platitelj ili se on inicira u njegovo ime, ili ga inicira primatelj prenesenih novčanih sredstava, bez obzira na to kakve su obveze iz odnosa između platitelja ili primatelja plaćanja;
27. „obrada” (*processing*) znači provedba usluga obrade platnih transakcija u smislu postupaka potrebnih za postupanje s nalogom za plaćanje između prihvatitelja i izdavatelja;
28. „izvršitelj obrade” (*processing entity*) znači svaka fizička ili pravna osoba koja pruža usluge obrade platnih transakcija;

⁽¹⁾ Direktiva 2009/110/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. rujna 2009. o osnivanju, obavljanju djelatnosti i bonitetnom nadzoru poslovanja institucija za elektronički novac te o izmjeni direktiva 2005/60/EZ i 2006/48/EZ i stavljanju izvan snage Direktive 2000/46/EZ (SL L 267, 10.10.2009., str. 7.).

29. „prodajno mjesto” znači adresa fizičkog poslovnog prostora trgovca u kojem je inicirana platna transakcija. Međutim:
- (a) u slučaju prodaje na daljinu ili ugovora na daljinu (tj. e-trgovine) kako su definirani u članku 2. točki 7. Direktive 2011/83/EU, prodajno mjesto je adresa stalne poslovne jedinice u kojoj trgovac posluje neovisno o mjestu na kojem je smještena internetska stranica odnosno poslužitelj preko kojih je platna transakcija inicirana;
  - (b) u slučaju da trgovac nema stalnu poslovnu jedinicu, prodajno mjesto je adresa za koju trgovac ima važeću dozvolu za poslovanje i preko koje je platna transakcija inicirana;
  - (c) u slučaju da trgovac nema stalnu poslovnu jedinicu niti važeću dozvolu za poslovanje, prodajno mjesto je adresa za korespondenciju kojom se koristi za plaćanje poreza koji se odnose na njegovu prodajnu aktivnost te preko koje je platna transakcija inicirana;
30. „platni brend” znači materijalni ili digitalni naziv, termin, znak, simbol ili njihova kombinacija, kojima je moguće naznačiti prema kojoj se kartičnoj platnoj shemi izvršavaju platne transakcije na temelju kartica;
31. „*co-badging*” znači uključivanje dvaju ili više platnih brendova ili aplikacija za plaćanje istog brenda na isti platni instrument na temelju kartica;
32. „*co-branding*” znači uključivanje barem jednog platnog brenda i barem jednog neplatnog brenda na isti platni instrument na temelju kartica;
33. „debitna kartica” znači kategorija platnog instrumenta koja platitelju omogućuje iniciranje transakcije debitnom karticom koja nije transakcija karticama s unaprijed uplaćenim sredstvima;
34. „kreditna kartica” znači kategorija platnog instrumenta koja platitelju omogućuje iniciranje transakcije kreditnom karticom;
35. „kartica s unaprijed uplaćenim sredstvima” (*prepaid* kartica) znači kategorija platnog instrumenta na kojem je pohranjen elektronički novac, kako je definiran u članku 2. točki 2. Direktive 2009/110/EZ.

POGLAVLJE II.

MEĐUBANKOVNE NAKNADE

Članak 3.

Međubankovne naknade za transakcije potrošačkom debitnom karticom

1. Pružatelji platnih usluga ni za koju transakciju debitnom karticom ne smiju nuditi niti zahtijevati međubankovnu naknadu po transakciji koja premašuje 0,2 % vrijednosti transakcije.
2. Za nacionalne transakcije debitnom karticom države članice mogu:
  - (a) utvrditi nižu gornju granicu postotka međubankovne naknade po transakciji od one predviđene u stavku 1. te mogu uvesti fiksni maksimalni iznos naknade kao ograničenje iznosa naknade koji proizlazi iz primjenjivog postotka; ili
  - (b) dopustiti pružateljima platnih usluga primjenu međubankovne naknade po transakciji koja ne premašuje 0,05 EUR ili, u državama članicama čija valuta nije euro, odgovarajuću vrijednost u nacionalnoj valuti na dan 8. lipnja 2015., koja se revidira svakih pet godina ili kad god postoji značajna varijacija deviznih tečajeva. Navedena međubankovna naknada po transakciji može se također kombinirati s maksimalnim postotkom od najviše 0,2 %, uvijek uz uvjet da zbroj međubankovnih naknada kartične platne sheme ne premašuje 0,2 % ukupne godišnje transakcijske vrijednosti nacionalnih transakcija debitnom karticom unutar svake pojedinačne kartične platne sheme.
3. Do 9. prosinca 2020. na nacionalne transakcije debitnom karticom države članice mogu pružateljima platnih usluga dopustiti primjenu ponderirane prosječne međubankovne naknade koja nije viša od ekvivalenta 0,2 % prosječne godišnje transakcijske vrijednosti svih nacionalnih transakcija debitnom karticom unutar svake pojedinačne kartične platne sheme. Države članice mogu utvrditi nižu gornju granicu ponderirane prosječne međubankovne naknade koja se primjenjuje na sve nacionalne transakcije debitnom karticom.
4. Godišnje transakcijske vrijednosti iz stavaka 2. i 3. izračunavaju se godišnje, počevši od 1. siječnja zaključno s 31. prosinca, te se primjenjuju od 1. travnja naredne godine. Referentno razdoblje za prvi izračun te vrijednosti započinje 15 kalendarskih mjeseci prije dana početka primjene stavaka 2. i 3. i završava tri kalendarska mjeseca prije tog dana.

5. Nadležna tijela iz članka 13., na pisani zahtjev, od kartičnih platnih shema i/ili pružatelja platnih usluga zahtijevaju da im dostave sve informacije potrebne za provjeru ispravne primjene stavaka 3. i 4. ovog članka. Te se informacije nadležnom tijelu šalju prije 1. ožujka godine koja slijedi nakon referentnog razdoblja iz stavka 4. prve rečenice. Sve druge informacije koje nadležnim tijelima omogućuju provjeru usklađenosti s odredbama ovog poglavlja šalju se nadležnim tijelima na njihov pisani zahtjev te u roku koji ona utvrde. Nadležna tijela mogu zahtijevati ovjeru takvih informacija od strane neovisnog revizora.

Članak 4.

Međubankovne naknade za transakcije potrošačkom kreditnom karticom

Pružatelji platnih usluga ni za koju transakciju kreditnom karticom ne smiju nuditi niti zahtijevati međubankovnu naknadu po transakciji koja premašuje 0,3 % vrijednosti transakcije. Za nacionalne transakcije kreditnom karticom države članice mogu utvrditi nižu gornju granicu međubankovnih naknada po transakciji.

Članak 5.

Zabrana zaobilaženja

Za potrebe primjene gornjih granica iz članka 3. i 4., sve dogovorene naknade, uključujući neto nadoknadu, s istom svrhom ili učinkom kao međubankovne naknade, koje izdavatelj primi od kartične platne sheme, prihvatitelja ili bilo kojeg drugog posrednika u vezi s platnim transakcijama ili povezanim aktivnostima smatraju se dijelom međubankovne naknade.

POGLAVLJE III.

PRAVILA POSLOVANJA

Članak 6.

Davanje ovlasti

1. Zabranjena su sva teritorijalna ograničenja unutar Unije ili pravila s istim učinkom u sporazumima o davanju ovlasti ili u pravilima kartičnih platnih shema u pogledu izdavanja platnih kartica ili prihvaćanja platnih transakcija na temelju kartica.
2. Zabranjeni su svi zahtjevi ili obveze stjecanja posebne dozvole koja vrijedi za pojedinu zemlju ili ovlaštenja za prekogranično obavljanje djelatnosti ili pravilo s istim učinkom u sporazumima o davanju ovlasti ili u pravilima kartičnih platnih shema u pogledu izdavanja platnih kartica ili prihvaćanja platnih transakcija na temelju kartica.

Članak 7.

Razdvajanje kartične platne sheme i izvršitelja obrade

1. Kartične platne sheme i izvršitelji obrade:
  - (a) moraju biti neovisni u smislu računovodstva, ustroja i postupaka donošenja odluka;
  - (b) ne smiju prikazivati skupno cijene za aktivnosti kartične platne sheme i aktivnosti obrade te ne smiju provoditi unakrsno subvencioniranje takvih aktivnosti;
  - (c) ni na koji način ne smiju raditi razliku između svojih društava kćeri ili imatelja udjela s jedne strane te korisnika kartičnih platnih shema i drugih ugovornih partnera s druge strane, a osobito ne smiju uvjetovati ugovornom partneru pružanje bilo koje usluge koju nude prihvaćanjem bilo koje druge usluge koju nude.
2. Nadležno tijelo države članice u kojoj se nalazi registrirano sjedište sheme može od kartične platne sheme zahtijevati neovisno izvješće kojim se potvrđuje njezina usklađenost sa stavkom 1.
3. Kartične platne sheme predviđaju mogućnost da poruka o autorizaciji i poruka o obračunu pojedinačne platne transakcije na temelju kartica budu razdvojene te da ih obrađuju različiti izvršitelji obrade.
4. Zabranjuje se svaka teritorijalna diskriminacija u pravilima o obradi koja primjenjuju kartične platne sheme.

5. Izvršitelji obrade unutar Unije osiguravaju tehničku interoperabilnost svojeg sustava s drugim sustavima izvršitelja obrade unutar Unije upotrebom normi koje donose međunarodna ili europska tijela za normizaciju. Osim toga, kartične platne sheme ne donose niti primjenjuju pravila poslovanja kojima se ograničava interoperabilnost među izvršiteljima obrade unutar Unije.

6. Nakon savjetovanja sa savjetodavnim panelom iz članka 41. Uredbe (EU) br. 1093/2010 Europskog parlamenta i Vijeća⁽¹⁾, Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo (EBA) može razvijati nacрте regulatornih tehničkih standarda o uspostavi zahtjeva koje kartične platne sheme i izvršitelji obrade moraju ispunjavati kako bi se osigurala primjena stavka 1. točke (a) ovog članka.

EBA podnosi Komisiji navedene nacрте regulatornih tehničkih standarda do 9. prosinca 2015.

Komisiji se delegira ovlast za donošenje regulatornih tehničkih standarda iz prvog podstavka ovog stavka u skladu s člancima od 10. do 14. Uredbe (EU) br. 1093/2010.

Članak 8.

Co-badging i odabir platnog brenda ili aplikacije za plaćanje

1. Zabranjena su sva pravila kartičnih platnih shema i pravila sporazuma o davanju ovlasti ili mjere s istim učinkom kojima se izdavatelj ometa ili sprječava u *co-badgingu* dvaju ili više različitih platnih brendova ili aplikacija za plaćanje na platnom instrumentu na temelju kartica.

2. Pri sklapanju ugovornog sporazuma s pružateljem platnih usluga, potrošač može zahtijevati dva ili više različitih platnih brendova na platnom instrumentu na temelju kartica, pod uvjetom da pružatelj platnih usluga nudi takvu uslugu. Pravodobno prije potpisivanja ugovora pružatelj platnih usluga potrošaču pruža jasne i objektivne informacije o svim dostupnim platnim brendovima i njihovim značajkama, uključujući njihove funkcije, troškove i sigurnost.

3. Sve razlike u postupanju prema izdavateljima ili prihvatiteljima u pravilima shema i pravilima sporazuma o davanju ovlasti u vezi s *co-badgingom* različitih platnih brendova ili aplikacija za plaćanje na platnom instrumentu na temelju kartica moraju biti objektivno opravdane i nediskriminirajuće.

4. Kartične platne sheme pružateljima platnih usluga u ulozi izdavatelja kartice i u ulozi prihvatitelja kartice ne smiju nametati obveze izvješćivanja, obveze plaćanja naknada ili slične obveze s istom svrhom ili učinkom za transakcije izvršene bilo kojim uređajem na kojem postoji njihov platni brend u vezi s transakcijama za koje se njihova shema ne koristi.

5. Sva načela usmjeravanja ili ekvivalentne mjere namijenjeni usmjeravanju transakcija kroz posebni kanal ili postupak te druge tehničke i sigurnosne norme i zahtjevi u pogledu postupanja s dva ili više različitih platnih brendova i aplikacija za plaćanje na platnom instrumentu na temelju kartica moraju biti nediskriminirajući i primjenjivati se na nediskriminirajući način.

6. Kartične platne sheme, izdavatelji, prihvatitelji, izvršitelji obrade i drugi pružatelji tehničkih usluga ne smiju umetati automatske mehanizme, softver ili uređaje na platni instrument ili opremu koja se koristi na prodajnom mjestu kojima se platitelju ili primatelju plaćanja ograničava izbor platnog brenda ili aplikacije za plaćanje, ili obojega, pri uporabi platnog instrumenta s povezanim platnim brendovima (*co-badged payment instrument*).

Primatelji plaćanja zadržavaju mogućnost da na opremu koja se koristi na prodajnom mjestu postave automatske mehanizme koji izvršavaju prioritetni odabir pojedinog platnog brenda ili aplikacije za plaćanje, ali primatelji plaćanja ne smiju sprječavati platitelja da za kategorije kartica ili povezanih platnih instrumenata koje primatelj plaćanja prihvaća zaobiđe takav automatski prioritetni odabir koji je primatelj plaćanja izvršio na svojoj opremi.

Članak 9.

Razdvajanje

1. Svaki prihvatitelj svojem primatelju plaćanja nudi i naplaćuje pojedinačno navedene naknade koje se zaračunavaju trgovcima za različite kategorije i različite brendove platnih kartica s različitim razinama međubankovne naknade, osim ako primatelji plaćanja od prihvatitelja pisanim putem zatraže naplatu „miješanih” naknada koje se zaračunavaju trgovcima.

⁽¹⁾ Uredba (EU) br. 1093/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o osnivanju europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za bankarstvo), kojom se izmjenjuje Odluka br. 716/2009/EZ i stavlja izvan snage Odluka Komisije 2009/78/EZ (SL L 331, 15.12.2010., str. 12.).

2. Prihvatitelji uključuju u svoje sporazume s primateljima plaćanja pojedinačno navedene informacije o iznosu naknada koje se zaračunavaju trgovcima, međubankovnih naknada i naknada shema koje se primjenjuju za svaku kategoriju i brend platne kartice, osim ako primatelj plaćanja naknadno uputi drukčiji zahtjev u pisanom obliku.

Članak 10.

Pravilo o prihvaćanju svih kartica

1. Kartične platne sheme i pružatelji platnih usluga ne smiju primjenjivati nijedno pravilo koje primatelje plaćanja, koji prihvaćaju platni instrument na temelju kartica koji je izdao jedan izdavatelj, obvezuje da prihvate i druge platne instrumente na temelju kartica koji su izdani u okviru iste kartične platne sheme.

2. Stavak 1. ne primjenjuje se na potrošačke platne instrumente na temelju kartica istog brenda i iste kategorije kartice s unaprijed uplaćenim sredstvima, debitne kartice ili kreditne kartice koji podliježu međubankovnim naknadama iz poglavlja II. ove Uredbe.

3. Stavkom 1. ne dovodi se u pitanje mogućnost da kartične platne sheme i pružatelji platnih usluga predvide da se kartice ne mogu odbiti na temelju identiteta izdavatelja ili imatelja kartice.

4. Primatelji plaćanja koji odluče da neće prihvaćati sve kartice ili druge platne instrumente kartične platne sheme o tome na jasan i nedvosmislen način obavješćuju potrošače istodobno kada potrošače obavješćuju o prihvaćanju drugih kartica i platnih instrumenata navedene kartične platne sheme. Te se informacije vidljivo ističu na ulazu u prodavaonicu i na blagajni.

U slučaju prodaje na daljinu, te se informacije ističu na internetskoj stranici primatelja plaćanja ili drugom primjenjivom elektroničkom ili mobilnom mediju. Navedene se informacije platitelju pružaju pravovremeno, prije nego što platitelj sklopi kupoprodajni ugovor s primateljem plaćanja.

5. Izdavatelji osiguravaju elektroničku prepoznatljivost svojih platnih instrumenata te, u slučaju novoizdanih platnih instrumenata na temelju kartica, također njihovu vizualnu prepoznatljivost, čime se primateljima plaćanja i platiteljima omogućuje da nedvosmisleno prepoznaju koji je brend i kategoriju kartica s unaprijed uplaćenim sredstvima, debitnih kartica, kreditnih kartica ili komercijalnih kartica platitelj odabrao.

Članak 11.

Pravila o usmjeravanju

1. Zabranjena su sva pravila u sporazumima o davanju ovlasti, u pravilima shema koja primjenjuju kartične platne sheme i u sporazumima koje sklapaju prihvatitelji kartice i primatelji plaćanja, a kojima se primatelje plaćanja sprječava u usmjeravanju potrošača na uporabu bilo kojeg platnog instrumenta kojemu primatelj plaćanja daje prednost. Navedena zabrana obuhvaća i sva pravila kojima se primateljima plaćanja zabranjuje da platne instrumente na temelju kartica određene kartične platne sheme tretiraju na povoljniji ili nepovoljniji način nego prema drugima.

2. Zabranjena su sva pravila u sporazumima o davanju ovlasti, u pravilima shema koja primjenjuju kartične platne sheme i u sporazumima koje sklapaju prihvatitelji kartice i primatelji plaćanja, kojima se primatelje plaćanja sprječava da platitelje obavješćuju o međubankovnim naknadama i naknadama koje se zaračunavaju trgovcima.

3. Stavcima 1. i 2. ovog članka ne dovode se u pitanja pravila o naknadama, popustima ili drugim mehanizmima usmjeravanja iz Direktive 2007/64/EZ i Direktive 2011/83/EU.

Članak 12.

Informacije primatelju plaćanja o pojedinačnim platnim transakcijama na temelju kartica

1. Nakon izvršenja pojedinačne platne transakcije na temelju kartica, pružatelj platnih usluga primatelja plaćanja daje primatelju plaćanja sljedeće informacije:

- (a) referencu koja primatelju plaćanja omogućuje identificiranje platne transakcije na temelju kartica;
- (b) iznos platne transakcije u valuti u kojoj je izvršeno plaćanje u korist računa za plaćanje primatelja plaćanja;
- (c) iznos svih naknada za platnu transakciju na temelju kartica, s posebno navedenim iznosom naknade koja se zaračunava trgovcima te iznosom međubankovne naknade.

Uz prethodni izričit pristanak primatelja plaćanja, informacije iz prvog podstavka mogu se objediniti prema brendu, aplikaciji, kategorijama platnih instrumenata i stopama međubankovnih naknada koje se primjenjuju na transakciju.

2. Ugovori između prihvatitelja i primatelja plaćanja mogu uključivati odredbu prema kojoj se informacije iz stavka 1. prvog podstavka daju ili stavljaju na raspolaganje periodično, ali ne rjeđe od jednom mjesečno, i na dogovoreni način koji primateljima plaćanja omogućuje pohranu i reproduciranje informacija u nepromijenjenom obliku.

POGLAVLJE IV.

ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 13.

Nadležna tijela

1. Države članice imenuju nadležna tijela koja su ovlaštena za osiguranje provedbe ove Uredbe te kojima su dodijeljene ovlasti za istragu i provedbu.
2. Države članice mogu imenovati postojeća tijela za djelovanje u svojstvu nadležnih tijela.
3. Države članice mogu imenovati jedno nadležno tijelo ili više njih.
4. Države članice obavješćuju Komisiju o tim nadležnim tijelima do 9. lipnja 2016. Države članice bez odgađanja obavješćuju Komisiju o svim naknadnim promjenama u pogledu tih tijela.
5. Imenovana nadležna tijela iz stavka 1. imaju na raspolaganju odgovarajuća sredstva za obavljanje svojih dužnosti.
6. Države članice od nadležnih tijela zahtijevaju da djelotvorno prate usklađenost s ovom Uredbom, uključujući suzbijanje pokušaja pružatelja platnih usluga da zaobiđu ovu Uredbu, te da poduzmu sve potrebne mjere kako bi se osigurala takva usklađenost.

Članak 14.

Sankcije

1. Države članice utvrđuju sankcije koje se primjenjuju u slučaju kršenja ove Uredbe i poduzimaju sve mjere potrebne za osiguravanje njihove primjene.
2. Države članice obavješćuju Komisiju o navedenim odredbama do 9. lipnja 2016. te je bez odgađanja obavješćuju o svim naknadnim izmjenama koje na njih utječu.

Članak 15.

Nagodba, izvansudski pritužbeni postupci i postupci izvansudskog rješavanja sporova

1. Države članice osiguravaju i promiču odgovarajuće i učinkovite izvansudske pritužbene postupke i postupke izvansudskog rješavanja sporova ili poduzimaju ekvivalentne mjere za rješavanje sporova koji proizlaze iz ove Uredbe između primatelja plaćanja i njihovih pružatelja platnih usluga. U tu svrhu države članice prema potrebi imenuju postojeća tijela ili osnivaju nova tijela. Navedena tijela neovisna su o strankama.
2. Države članice obavješćuju Komisiju o tim tijelima do 9. lipnja 2017. Države članice bez odgađanja obavješćuju Komisiju o svim naknadnim promjenama u pogledu navedenih tijela.

Članak 16.

Univerzalne kartice

1. Za potrebe ove Uredbe, na nacionalne platne transakcije koje u kartičnoj platnoj shemi nije moguće razlikovati kao transakcije debitnom odnosno kreditnom karticom primjenjuju se odredbe o debitnim karticama ili o transakcijama debitnom karticom.
2. Odstupajući od stavka 1., do 9. prosinca 2016., države članice mogu utvrditi udjel od najviše 30 % nacionalnih platnih transakcija iz stavka 1. ovog članka koje se smatraju ekvivalentnima transakcijama kreditnim karticama na koje se primjenjuje gornja granica međubankovnih naknada utvrđena u članku 4.

Članak 17.

Klauzula o preispitivanju

Komisija do 9. lipnja 2019. podnosi izvješće Europskom parlamentu i Vijeću o primjeni ove Uredbe. Izvješće Komisije posebno je usredotočeno na prikladnost razina međubankovnih naknada i mehanizme usmjeravanja kao što su naknade, uzimajući u obzir uporabu različitih načina plaćanja i njihov trošak te razinu ulaska novih sudionika na tržište, nove tehnologije i inovativne poslovne modele na tržištu. U procjeni se posebno razmatra sljedeće:

- (a) razvoj naknada za platitelje;
- (b) razina tržišnog natjecanja među pružateljima platnih kartica i kartičnim platnim shemama;
- (c) učinci na troškove za platitelja i primatelja plaćanja;
- (d) razina koristi trgovaca od smanjenja razina međubankovnih naknada;
- (e) tehnički zahtjevi i njihove posljedice za sve uključene strane;
- (f) učinci *co-badginga* na lakoću korištenja, posebno za starije korisnike i ostale osjetljive korisnike;
- (g) učinak isključivanja komercijalnih kartica iz poglavlja II. na tržište, uspoređujući stanje u onim državama članicama u kojima je naplaćivanje dodatne naknade zabranjeno s onim u državama članicama u kojima je dopušteno;
- (h) učinak posebnih odredbi o međubankovnim naknadama za nacionalne transakcije debitnim karticama na tržište;
- (i) razvoj prekograničnog prihvaćanja i njegov učinak na jedinstveno tržište, uspoređujući stanje u pogledu kartica s ograničenom naknadom i kartica za koje ne postoji ograničenje, kako bi se razmotrila mogućnost pojašnjenja o tome koja se međubankovna naknada primjenjuje na prekogranično prihvaćanje;
- (j) praktična primjena pravila o razdvajanju kartične platne sheme i obrade te potreba za ponovnim razmatranjem pravnog razdvajanja;
- (k) moguća potreba, ovisno o učinku članka 3. stavka 1. na stvarnu vrijednost međubankovnih naknada za transakcije debitnom karticom srednje i velike vrijednosti, za revizijom tog stavka odredbom da bi gornju granicu trebalo ograničiti na 0,07 EUR ili 0,2 % vrijednosti transakcije, ovisno o tome koji je iznos niži.

Izvješću Komisije prema potrebi se prilaže zakonodavni prijedlog koji može uključivati predloženu izmjenu maksimalne gornje granice za međubankovne naknade.

Članak 18.

Stupanje na snagu

1. Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.
2. Primjenjuje se od 8. lipnja 2015., osim članka 3., 4., 6. i 12., koji se primjenjuju od 9. prosinca 2015., i članka 7., 8., 9. i 10. koji se primjenjuju od 9. lipnja 2016.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Strasbourgu 29. travnja 2015.

Za Europski parlament
Predsjednik
M. SCHULZ

Za Vijeće
Predsjednica
Z. KALNIŃA-LUKAŠEVICA